

Критерій 2 – структура та зміст освітньої програми

Доповідач:

доктор педагогічних наук , професор
Кочубей Тетяна Дмитрівна

Критерій 2 містить вимоги безпосередньо до змісту ОП та її структури.

Змістом ОП, згідно з частиною 1 статті 91 ЗУ «Про вищу освіту», є:

- перелік освітніх компонентів (ОК);
- їхня логічна послідовність;
- вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою;
- кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані програмні результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти.

Під структурою розуміємо послідовність та зв'язки між собою ОК.

Підкритерій 2.1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Підкритерій 2.1 стосується загального обсягу ОП (в кредитах ЄКТС). Вимоги до обсягу програми визначені статтею 5 Закону України «Про вищу освіту», а також можуть конкретизуватися у стандартах вищої освіти.

Тобто в ОП за підкритерієм 2.1 необхідно:

1. Вказати обсяг ОП у кредитах ЄКТС. Вказати обсяг ОК (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).
2. Вказати обсяг (у кредитах ЄКТС), що відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти.

Підкритерій 2.2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Підкритерій 2.2 вимагає, щоб зміст ОП був чітко визначеним, ОК, включені до ОП, складала логічну взаємопов'язану систему та дозволяли досягти цілей і ПРН, відповідали загальним та фаховим компетентностям представлених в ОП.

2.3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Підкритерій 2.3 стосується відповідності змісту ОП визначеній для неї предметній області. Тому при побудові ОП у контексті цього підкритерію, необхідно виходити з визначення предметної області навчання, що представлене у відповідному стандарті вищої освіти (за наявності).

Тобто в ОП за підкритерієм 2.3 необхідно дати відповіді на такі питання:

1. Як зміст ОП (освітні компоненти) відповідає об'єкту(ам) вивчення та/або діяльності?
2. Як зміст ОП (освітні компоненти) відповідає теоретичному змісту предметної області (поняття, концепції, принципи та їх використання для пояснення фактів та прогнозування результатів)?
3. Як зміст ОП (освітні компоненти) відповідає методам і технологіям (якими має оволодіти здобувач вищої освіти для застосовування на практиці)?
4. Як зміст ОП (освітні компоненти) відповідає інструментам та обладнанню (об'єкти/предмети, пристрої та прилади, які здобувач вищої освіти вчиться застосовувати і використовувати)?
5. Якщо ОП є міждисциплінарною, варто надати обґрунтування для визначеного програмою поєднання освітніх компонентів, що стосуються кожної із дисциплін.

2.4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством.

Підкритерій 2.4 стосується можливості формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти. Однією із складових такої траєкторії є вибіркові дисципліни.

Оцінювання конкретної моделі забезпечення вибіркової, має проводитися з урахуванням специфіки та контексту реалізації ОП. Процедури вибору здобувачами дисциплін повинні бути зрозумілими та організованими у доступний для здобувача спосіб.

Для ефективного функціонування ці процедури можуть включати:

- інформування здобувачів про зміст дисциплін, що виносяться на вибір;
- безпосередній запис на дисципліни;
- етап корекції з метою виконання умов щодо мінімальної кількості здобувачів, які можуть бути записані на певну дисципліну;
- етап корекції, пов'язаний із збігами у розкладі.

Недоліками у контексті відповідності Критерію 2 будуть вважатися ситуації, коли:

- здобувачі вищої освіти формально та/або фактично позбавлені можливості обирати дисципліни для включення до свого індивідуального НП (в ОП є лише дисципліни «за вибором ЗВО»);
- процедура вибору дисциплін не розроблена або є лише удаваною тощо);
- частка ОК за вибором здобувачів не відповідає вимогам законодавства;
- дисципліни, що пропонуються на вибір, переважно дублюють одна одну (наприклад, різні за назвою дисципліни мають аналогічний зміст або переважно повторюють його);
- процедура і організаційне забезпечення обрання дисциплін є занадто ускладненою та/або негнучкою;
- відсутня практика інформування здобувачів про зміст дисциплін перед вибором;
- здобувачі вищої освіти лише частково інформуються про зміст дисциплін;
- процедура не може призводити до того, що певна дисципліна стає обов'язковою.

Тобто в ОП за підкритерієм 2.4 необхідно дати відповіді на такі питання:

1. Чи наявні процедури, які дозволяють формування індивідуальної освітньої траєкторії та який механізм їхнього функціонування?
2. Яким чином відбувається формування індивідуальної освітньої траєкторії, і що воно включає в себе?
3. Як долаються проблеми, пов'язані з її формуванням на ОП?
4. Чи існує можливість реального вибору навчальних дисциплін?
5. Якими документами це регламентується?
6. В який спосіб визначаються дисципліни, що пропонуються на вибір здобувачам?
7. Якою є процедура інформування здобувачів вищої освіти про дисципліни, що пропонуються їм на вибір?

2.5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Підкритерій 2.5 стосується практичної підготовки здобувачів вищої освіти.

У межах цього підкритерію при формуванні ОП потрібно передбачити необхідні види та кількість практично орієнтованих складових / компонентів, що дозволять здобувачам отримати необхідні практичні навички та фахові компетентності.

В ОП за підкритерієм 2.5 необхідно дати відповіді на такі питання:

1. Які саме з передбачених ОП компетентностей формує практична підготовка?
2. Яку наступність різних видів практичної підготовки (практичні заняття, лабораторні роботи, навчальні екскурсії, підготовка проєктів тощо) передбачає ОП?
3. Як відбувається співпраця з роботодавцями у формулюванні цілей і завдань практичної підготовки, визначенні її змісту?
4. Яким чином практична підготовка відображає останні тенденції розвитку відповідної сфери професійної діяльності?
5. Яким є рівень задоволеності здобувачів та випускників компетентностями, здобутими та/або розвиненими під час практичної підготовки за ОП?

2.6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Підкритерій 2.6. стосується забезпечення набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям програми.

В ОП за підкритерієм 2.6 необхідно дати відповіді на такі питання:

1. Яким чином зміст ОП (освітніх компонентів) сприяє набуттю соціальних навичок (soft skills)?
2. Які форми та методи навчання сприяють набуттю соціальних навичок (soft skills)?
3. Чим обґрунтовується акцент на тих або інших соціальних навичках у межах ОП?

2.7. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Підкритерій 2.7 стосується врахування вимог професійного стандарту під час розроблення ОП.

**МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ**

В ОП за підкритерієм 2.7 необхідно дати відповіді на такі питання:

1. Як саме зміст ОП враховує вимоги професійного стандарту (за наявності)?
2. Якщо професійний стандарт відсутній, які документи розроблено ЗВО для визначення результатів навчання, що дають змогу присвоїти певну професійну кваліфікацію?

2.8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання.

Підкритерій 2.8 передбачає необхідність співвіднесення фактичного навантаження здобувачів вищої освіти та обсягу ОП (окремих освітніх компонентів у кредитах ЄКТС).

В ОП за підкритерієм 2.8 необхідно дати відповіді на такі питання:

1. Яким чином ЗВО визначає реальний обсяг навантаження здобувачів вищої освіти?
2. Які заходи вживає ЗВО для розуміння, чи перевантажені студенти?
3. Яким чином ЗВО визначає, чи вистачає здобувачам часу на самостійну роботу?
4. Які основні проблеми були виявлені під час таких досліджень?
5. Яких заходів ЗВО вживає, аби їх усунути?
6. Які види контактних (аудиторних) годин переважають і чому?

2.9. Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підкритерій 2.9 стосується ОП, які передбачають навчання за дуальною формою освіти.

Дуальна освіта ґрунтується на таких формах організації освітнього процесу, що поєднують навчання, з одного боку, в ЗВО, а з іншого – безпосередньо на робочому місці: на виробництві, в установі, організації тощо.

В ОП за підкритерієм 2.5 необхідно дати відповіді на такі питання:

1. Яким чином структура ОП та НП спрямовані на здобуття освіти за дуальною формою (якщо така форма запроваджена на ОП)?
2. Яким чином оцінюються результати навчання, отримані на робочому місці?
3. Як узгоджується здобуття компетентностей на виробництві з програмними результатами навчання ОП?

Дякую за увагу